

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI
Fəlsəfə və Hüquq İnstitutu

QAFQAZ UNIVERSİTETİ
Mülki Hüquq Araşdırma Mərkəzi

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİNİN
Polis Akademiyası

QAZIANTEP
Zirve Universiteti

MELİKŞAH UNIVERSİTETİ
Hüquq Fakültəsi

**AZƏRBAYCANDA HÜQUQİ DÖVLƏT QURUCULUĞUNUN
AKTUAL PROBLEMLƏRİ**
fəlsəfi, sosioloji və hüquqi təhlil və proqnozlaşdırma

II BEYNƏLXALQ ELMİ KONFRANS

MATERİALLAR

23-24 OKTYABR 2014-CÜ İL, BAKI, AZƏRBAYCAN

**Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı
Prof.Dr. Murat ŞEN-in kongre iştirakçilerine**

MÜRACİƏTİ

Azerbaycan Milli İlimler Akademisinin Hukuk ve Felsefe Enstitüsünün sayın Başkanı, Professor İlham bey Məmmədzadə, Değerli Kafkas Üniversitesi Rektörü, professor Ahmet bey Sanıç ve çok kıymetli katılımcılar,

'İnsan hakları' ve 'Hukuk Devleti' kavramlarının ve bunlara atfedilen değer in anlaşılması, çağdaş demokrasiler arasında hak ettiği yeri bulması açısından bu tür bilimsel toplantıların ayrı bir önemi vardır. Bizler Melikşah Üniversitesi olarak, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Hukuk Enstitüsü ve Qafqaz Üniversitesi ile birlikte can Azerbaycan'da "Hukuk Devletinin Güncel Sorunları" konusunda ikinci Uluslararası Konferansı düzenlemekten fevkalade onur duyduğumuzu ifade etmek istiyorum. Birincisi 'İnsan Hakları' gibi globalleşen dünyanın en önemli konularından birine hasredilen bu konferanslar serisinin ikincisini her bir devletin önemli değerlerinden olan 'Hukuk Devleti' ilkesine hasretmek son derece anlamlıdır.

Bilindiği gibi insanların sınırsız ihtiyaçları vardır. İnsanlar bu sınırsız ihtiyaçları, sınırlı kaynaklarla karşılamaya çalışırken başkalarına zarar verme, hakkını ihlal etme gibi bir takım çatışma ortamlarına girebilir. İşte bu aşamada hukuk kuralları devreye girer ki bu çatışmalar ortaya çıkmasın. Bilindiği üzere insanın içinde yaşadığı toplum hayatını düzenleyen din, ahlak ve hukuk kuralları gibi bir takım kurallar vardır. Bunlardan hukuk kuralları, insanların düzen içinde ve barış ortamında yaşamalarını sağlamayı amaçlar, bu amacı gerçekleştirirken de o kurallara yaptırımlar öngörür. Herkesi bağlayan hukuk kuralları bazen bir takım sınırlama ve kısıtlamalar getirir. Bu kısıtlama ve sınırlamaların başkalarının hakkını ihlal etmemesi gerekir. Bunun ölçüsünü hukuk kurallarını koyan ve onunla bağlı olan hukuk devleti belirler. Bunun kriterlerinin insan haklarına aykırı olmaması gerekir.

İlk çağlardan itibaren insanların arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarının varlığı bilinmektedir. Hukuk devleti anlayışının tarihi kökenleri ise, devlet gücünün kişilerin temel hak ve hürriyetler lehine gelişme gösterdiği dönemlerin başlarına dayanır. Sınırsız egemenlik hakkını elinde tutan mülk devlet ve polis devlet anlayışından farklı olarak hukuk devleti anlayışında devletin üstün gücü ve otoritesi (hakimiyeti) sınırsız ve denetimsiz (nezaretsiz) değildir. Hukuk devleti, her fikir gibi zamanla gelişmiş olup, üstün güç sahibi devlete karşı kişilerin hukuki güvenlik içinde korunması düşüncesinin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Hukuk devleti anlayışının gereği olarak devletin getirdiği kurallara kendisinin de uyması gerekir. **"Devlet hem hukuku oluşturan hem uygulayan hem de kendisi bu hukuka uyandır..."**

Bir ideal, bir mefkure olan Hukuk Devleti, modern anayasaların vazgeçilmezidir. "Hukuk devleti", sadece yönetilen konumundaki bireylerin değil, yönetici ko-

numundaki siyasilerin de, hukuka bağı kalması yolundaki fikri çabaların pozitif hukuka yansımalarıdır. Hukuk devleti, iktidarın ve bu iktidarın kullanımının sınırlandırılmasına hizmet eden temel bir ilkedir ve her şeyden önce devletin hukuka bağı olmasını, adaletle hareket etmesini gerektirir. Bu durum, kamu otoritelerinin yetki alanlarının, kişiler için genel bir koruma, geleceğe dönük öngörü yapma imkanı sağlayacak şekilde tespit edilmesi ile temin edilebilir.

Hukuki güvenlikten bahsedilebilmesi için bir takım şartların yerine getirilmesi gerekir. Sözü edilen bu ilkeler, hukuk devletinin olmazsa olmazıdır:

1. Temel hakların güvence altına alınması (Esas hukuk ve azadlıkların teminat altına alınması)

2. İdarenin hukuka bağılığı (İcra edici organın hukuka bağılığı)

3. Yasamanın hukuka bağılığı (Kanunverici organın hukuka bağılığı)

4. Yargı bağımsızlığı (mahkeme müstakilliği)

Son olarak ifade edelim ki, ülkelerimizin refahı ve mutluluğu, her alanda standartlarını yükselterek kalkınması, etik değerlerle donatılmış, hukukun üstünlüğüne ve evrensel ilkelerine bağı, içinde yaşadığı toplumu tanıyan, özgürlükçü, çağdaş, rekabete açık, yeni ve öncü bilgiye ulaşmayı hedefleyen, yeni sorunlara çözüm üretebilecek yeterli teorik ve uygulama bilgisine sahip, ulusal, uluslararası düzenleme ve uluslar üstü yaklaşımları bilen ve uygulayan, uluslararası ve disiplinler arası işbirliği ile her türlü kaynağı etkili ve verimli kullanan adil hukukçular yetiştirmekten geçmektedir.

Bu amaçla Melikşah Üniversitesi olarak Azerbaycan eğitim kurumları ile ortak araştırma projelerinin geliştirilmesi ve uygulanmasını, akademik değişim, öğrenci değişimi ve diğer konularda işbirliği çalışmaları yaptık ve bundan sonra da işbirliğini gerçekleştirmeye devam edeceğiz. Bu konularda her türlü işbirliği tekliflerine de açığız.

Bu konferansın hukuk devleti ilkesinin daha iyi anlaşılmasını sağlamaya katkı yapacağını ümit eder, katılımcılar için başarılı geçmesini diler, hepinizi saygıyla selamlarım.